

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Antropologia muzyki
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Anthropology of music
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Tomasz Rokosz, prof. KUL
---	----------------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	II	3

Wymagania wstępne	Ogólna znajomość zagadnień z zakresu kultury muzycznej, muzykologii, historii, etnologii i socjologii. Zainteresowanie studenta podstawowymi problemami z dziedziny kultury muzycznej i antropologii muzyki. Ogólna znajomość zagadnień z zakresu metodologicznych koncepcji badawczych wykorzystywanych przy systematyce i opisie muzycznych kultur.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Zapoznanie studentów z najważniejszymi poglądami na temat antropologii kultury. Pokazanie kultury muzycznej w różnych aspektach w odniesieniu do człowieka jako twórcy, odtwórcy i odbiorcy dzieła muzycznego. Omówienie różnych relacji pomiędzy człowiekiem a kulturą muzyczną w różnych częściach świata. Przedstawienie dzieła muzycznego w różnych aspektach. Religijność jako źródło inspiracji dla twórcy muzycznego. Zapoznanie studenta z wynikami badań w obszarze harmonii modalnej prowadzonymi w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Prezentuje pogłębioną i uporządkowaną wiedzę w zakresie antropologii muzyki, a zwłaszcza w zakresie wybranych aspektów badań antropologicznych nad muzyczną działalnością człowieka. Rozumie, że muzyka to uniwersalny, właściwy gatunkowi ludzkiemu system komunikacji symbolicznej. Przedstawia teorie dotyczące genezy, początków i rozwoju muzyki. Interpretuje muzyczne motywy w wybranych mitach. Przedstawia i interpretuje czynniki kształtujące kulturę muzyczną w społecznościach tradycyjnych. Zna i interpretuje subkody obrzędu na wybranych przykładach	K_W10
W_02	Ma dogłębną wiedzę na temat uwarunkowań współczesnego życia kulturalnego, muzycznego i edukacyjnego, w kontekście antropologii, etnomuzykologii i folklorystyki muzycznej	K_W13

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Prezentowanie najważniejszych aspektów badań antropologicznych nad muzyczną działalnością człowieka. Co to jest szkoła naukowa? – wybrane przykłady. Antropologiczne ujęcie problemu analizy muzycznej. Wyobrażenia o człowieku pierwotnym a prehistoria folklorystyki. Muzyka jako uniwersalny, właściwy gatunkowi ludzkiemu system komunikacji symbolicznej. Przedstawienie teorii dotyczących genezy, początków i rozwoju muzyki. Muzyka w micie, mit w muzyce. Od ptasiej kultury Kaluli do lamentu. Śladami najstarszych kultur muzycznych: Afryka, Azja, Australia, Europa (wybrane przykłady). Kulturowe i muzyczne

aspekty koncepcji wędrówki (yol). Wykazanie podobieństw i różnic w rozumieniu muzyki w odmiennych kręgach kulturowych. Szamanizm azjatycki – uwarunkowania kulturowe obrzędu i kultury muzycznej. Przedstawienie różnych czynników kształtujących kulturę muzyczną w świecie jak np. religijność, ideologia, aspekt społeczny. Opisanie relacji pomiędzy twórcą, wykonawcą i odbiorcą muzyki. Antropologia obrzędu. Gramatyka obrzędu – kody obrzędu w perspektywie antropologii muzyki (na wybranych przykładach). Ujęcie hermeneutyczne – na przykładzie kolęd wiosennych (Dadak-Kozicka). Sposoby dokumentacji muzyki. Nowe metody badań antropologii muzycznej – pejzaż dźwiękowy.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy. Wykład konwersatoryjny. Praca z tekstem. Analiza tekstu. Dyskusja/ Praca badawcza pod kierunkiem/ spacer dźwiękowy	Egzamin ustny, referat lub podsumowanie projektu	Protokół, wydruk i plik z referatem lub esej oraz plik z projektem
W_02	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy. Wykład konwersatoryjny. Metoda obserwacji uczestniczącej.	Egzamin ustny. Referat	Protokół, wydruk i plik z referatem lub esej oraz plik z projektem

Dopełnieniem zdobywanej na zajęciach wiedzy może być udział zainteresowanych studentów w projektach badawczych realizowanych przez pracowników Instytutu Nauk o Sztuce.

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (np. prace cząstkowe, referaty, eseje, prezentacje, analizy, udział w projekcie badawczym, itp.). W semestrze planowane jest jedno końcowe kolokwium pod koniec semestru oraz jedna samodzielna lub grupowa praca studenta (referat lub projekt naukowy). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią ważoną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student prezentuje w bardzo spójny sposób szczegółową wiedzę w obrębie wybranych subdyscyplin muzykologicznych i muzycznych w zakresie wybranej specjalności. Identyfikuje i opisuje podstawowe metody badawcze oraz strategie argumentacyjne właściwe dla antropologii muzyki. Wymienia idee i argumenty wybranych muzykologów na podstawie samodzielnej lektury ich pism. Student samodzielnie wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych oraz formułuje na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Bardzo dobrze rozpoznaje i analizuje różne rodzaje wytworów kultury muzycznej w zakresie antropologii muzyki oraz przeprowadza ich interpretację z zastosowaniem typowych metod w celu określenia ich znaczeń i miejsca w procesie historyczno-kulturowym. Przygotowuje proste prace naukowe (referaty, recenzje, analizy) dotyczące zagadnień muzykologicznych i sztuki muzycznej, wykorzystując różne
--------------------	---

	źródła. Efektywnie organizuje własną pracę, samodzielnie zdobywa wiedzę muzyczną i muzykologiczną i planując dalszy rozwój. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej i umiejętności praktycznych, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności. Uznaje znaczenie tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury. Wykazuje gotowość do zaangażowania w różne formy życia muzycznego w sposób bezpośredni lub przy pomocy mediów.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student prezentuje w spójny sposób wiedzę podstawową z zakresu antropologii muzyki. Identyfikuje i opisuje podstawowe metody badawcze oraz strategie argumentacyjne właściwe dla antropologii muzyki. Student poprawnie stosuje poznaną terminologię muzyczną i muzykologiczną. Dobrze rozpoznaje i analizuje różne rodzaje wytworów kultury muzycznej w zakresie antropologii muzyki oraz przeprowadza ich interpretację z zastosowaniem typowych metod w celu określenia ich znaczeń i miejsca w procesie historyczno-kulturowym. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej i umiejętności praktycznych, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności. Student w dobrym stopniu uznaje znaczenie tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student w dostateczny sposób prezentuje wiedzę podstawową z zakresu antropologii muzyki. Student w dostatecznym stopniu rozpoznaje i analizuje różne rodzaje wytworów kultury muzycznej w zakresie antropologii muzyki oraz przeprowadza ich interpretację z zastosowaniem typowych metod w celu określenia ich znaczeń i miejsca w procesie historyczno-kulturowym. Student w dostatecznym stopniu uznaje znaczenie tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie wykazuje gotowości do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej i umiejętności praktycznych, a także nie rozumie potrzeby systematycznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności. Nie prezentuje w spójny sposób wiedzy podstawowej z zakresu antropologii muzyki. Student zupełnie nie rozpoznaje i nie potrafi analizować różnych rodzajów wytworów kultury muzycznej w zakresie antropologii muzyki oraz nie umie przeprowadzać ich interpretacji z zastosowaniem typowych metod w celu określenia ich znaczeń i miejsca w procesie historyczno-kulturowym. Student nie uznaje znaczenia tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

Do realizacji przez studenta zaleconych działań w ramach pracy indywidualnej zalecane są następujące pomoce naukowe, które student ma obowiązek zorganizować we własnym zakresie: notatnik lub laptop do sporządzania notatek. Uczelnia zapewnia dostęp do następujących pomocy naukowych: wydruki materiałów niezbędnych do realizacji zajęć dydaktycznych, dostęp do biblioteki, fonoteki i wybranych internetowych platform naukowych z literaturą naukową, bezpłatny dostęp do Internetu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami), dostęp do sprzętu audio (odtwarzacz płyt CD – w wybranych salach).

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Cocchiara Giuseppe, <i>Dzieje folklorystyki w Europie</i> , Warszawa 1971.

- Grygier Ewelina, *Muzyka miasta czy muzyka w mieście? Folklor i muzyka etniczna na ulicach Wrocławia i Poznania*, Audiosfera. Konceptcje – Badania – Praktyki, nr 1/2015, s. 20-41.
- Dadak-Kozicka J. Katarzyna. *Folklor sztuką życia. U podstaw antropologii muzyki*, Warszawa 1996.
- Rokosz Tomasz, *Emocje w rozmowach ze zmarłymi – uwagi o tradycyjnych lamentach pogrzebowych* [w:] *Rejestr emocjonalny języka*, red. Krystyna Wojtczuk, Violetta Machnicka, Siedlce, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej w Siedlcach, 2009, s. 175–187.
- Rokosz Tomasz, *Obrzęd sobótkowy. Tradycja i jej transformacje (studium etnokulturowe)*, „Archiwum Etnograficzne”, t. 59, Wrocław–Siedlce 2016.
- Rokosz Tomasz, *Współczesne formy świętowania letniego przesilenia w przestrzeni miasta*, „Journal of Urban Ethnology” 2018, nr 16 (ISSN: 1429-0618), s. 91-108.
- Rokosz Tomasz, *Kolęda z drzewkiem z Zarównia w kontekście kolędowania z Rajem w południowo-wschodniej Polsce. W poszukiwaniu metody opisu i analizy wariantu obrzędu*, „Łódzkie Studia Etnograficzne” 2022, nr 61, s. 215-233
- Żerańska-Kominek Sławomira, *Muzyka w kulturze*, Warszawa 1995.
- Żerańska-Kominek Sławomira, *Antropologiczne ujęcie problemu analizy muzycznej*, "Muzyka" 2000, nr 4.
- Rokosz Tomasz, *Kolęda z drzewkiem z Zarównia w kontekście kolędowania z Rajem w południowo-wschodniej Polsce. W poszukiwaniu metody opisu i analizy wariantu obrzędu*, „Łódzkie Studia Etnograficzne” 2022, nr 61, s. 215-233

Literatura uzupełniająca

- Bartmiński Jerzy, 1990, *Folklor- język- poetyka*, Wrocław.
- Losiak Robert, *Muzyka w przestrzeni publicznej miasta z badań nad pejzażem dźwiękowym Wrocławia*, „Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego” 2008, nr 1, s. 261.
- Losiak Robert, *Recepcja dźwięków świątyni we współczesnym krajobrazie fonicznym miasta*, „Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego” Nr 15, 2011, s. 38-53.
- Merriam Alan, *The Anthropology of Music* (Northwestern Univ. Press, 1964).
- Rewers Ewa, *Kulturowe studia miejskie. Projekt badań transdyscyplinarnych*, „Kultura współczesna” 2014, nr 4
- Rokosz Tomasz, *Od folkloru do folklu. Metamorfozy pieśni tradycyjnych we współczesnej kulturze*, Siedlce 2009.
- Rokosz Tomasz, *Chodzenie po racyjkach. Materiały etnolingwistyczne z Trzcianca* [w:] *Tam na Podlasiu II Tradycje podlaskiej obrzędowości*, red. Jan Adamowski, Marta Wójcicka, Lublin 2009, s.142-150.
- Rokosz Tomasz (red. naukowa), *Pieśń i piosenka. Gatunek – tekst – muzyka*, „Conversatoria Linguistica”, R: IX/2015.
- Słownik stereotypów i symboli ludowych, koncepcja całości i redakcja Jerzy Bartmiński, zast. red. Stanisława Niebrzegowska*; t. 1 Kosmos, cz. 1, Niebo, światła niebieskie, ogień, kamienie, Lublin 1996; cz. 2, Ziemia, woda, podziemie, Lublin 1999.
- Tomicki Ryszard, *Religijność ludowa*, [w:] *Etnografia Polski. Przemiany kultury ludowej*, t. 2, red. Maria Biernacka, Maria Frankowska, Wanda Paprocka, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1981,
- Tokarska-Bakir Joanna, *Przemiany*, [w:] *Arnold van Gennep*, 2006, *Obrzędy przejścia*. Zadrożyńska Anna, *Powtarzać czas początku. O świętowaniu dorocznych świąt w Polsce*, Warszawa 1985.
- Tymochowicz Mariola, *Lubelska obrzędowość rodzinna w kontekście współczesnych przemian*, Lublin 2013.
- Zadrożyńska A., *Świąty, zaświąty. O tradycji świętowań w Polsce*, Warszawa 2000.